आदिवासी भागातील बहुवर्गाचे अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांमधील अध्ययन व अध्यापनातील नाविन्यता - एक अभ्यास

प्रा. श्री.करवर अनिल किसन
सहाय्यक प्राध्यापक
स्वामी सहजानंद भारती कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, श्रीरामपूर.जि. अहमदनगर
संपर्क- . 9421440380 e-mail:- anilkarwar@gmail.com

प्रस्तावना

देशाचे भवितव्य वर्गावर्गातून घडते आहे. - (१९६४-६६ कोठारी कमिशन) शाळा ही समाजाची प्रतिकृती आहे, प्रतिबिंब नव्हे. विद्यार्थ्यांचा सर्वांगिण विकास करण्याचा प्रयत्न जेथे केला जातो ते ठिकाण म्हणजे शाळा होय.- (१९९२ - जीवन शिक्षण) जीवनाच्या सर्व अवस्थांची, ज्ञानाची प्राथमिक अवस्था व तिचे ज्ञान, प्राथमिक स्तरावरील शिक्षणाद्वारे मिळते.माध्यमिक, उच्च माध्यमिक, महाविद्यालयीन शिक्षण स्तराचा पाया म्हणजे प्राथमिक शिक्षण होय. बहुवर्ग अध्यापन बहुतांशी प्राथमिक शाळांत होतांना दिसते.

प्राथमिक शिक्षण सक्तीचे मोफत, सार्वत्रिक घटना कलम ४५ आणि RTE Act २००९ आहेच. परंतु प्राथमिक स्तरावरील काही समस्यांचा विचार करता भौगोलिक परिसर आदिवासी, बिगर आदिवासी भागाचा ही प्रभाव दिसून येतो.

संशोधकाने आदिवासी व बिगर आदिवासी भागातील बहुवर्ग अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांमधील विविध परीक्षेतील गुणवत्तेचा व उपक्रमांचा अभ्यास,विविध योजना व उपक्रम,विविध परीक्षेतील गुणवत्ता यांचा अभ्यास केलेला आहे.

संशोधनाची गरज

दुर्गम आदिवासी भाग, आदिवासी भागातील प्राथमिक शाळा, बहुवर्गाचे अध्यापन ही बहुतांशी प्राथमिक शाळांत प्रचलित संकल्पना व अध्यापनाचे तंत्र आढळते. हया आदिवासी भागातील बहुवर्गाचे अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांमधील अध्ययन व अध्यापनातील नाविन्यता,उपक्रम, यांचा अभ्यास करणे ही संशोधनाची गरज होती.

संशोधनाचे महत्व

आदिवासी भागातील प्राथमिक शाळांच्या अध्ययन व अध्यापनातील नाविन्यता शैक्षणिक प्रगती,शालेय उपक्रम, इ. विविध बाबतीत भिन्नता प्रथम दर्शनी दिसून येते. या विषयी प्रत्यक्ष जाणून घेऊन वेगवेगळ्या घटकांचा अभ्यास करुन निष्कर्ष काढले आणि उपाय सूचवता आले. यासाठी सदर संशोधनाचे महत्व वाटते.

संशोधन समस्या विधान

आदिवासी भागातील बहुवर्ग अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांमधील अध्ययन व अध्यापनातील नाविन्यतेचा अभ्यास करणे.

संशोधनाची उद्दिष्ट्ये

संशोधकाने आपल्या संशोधनासाठी पुढील उद्दिष्ट्ये निश्चित केलेली आहे -

१.आदिवासी भागातील बहुवर्ग अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांच्या अध्ययनातील नाविन्यतेचा अभ्यास करणे.
२.आदिवासी भागातील बहुवर्ग अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांच्या अध्यापनातील नाविन्यतेचा अभ्यास करणे.
३.आदिवासी भागातील बहुवर्ग अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांच्या विविध परीक्षेतील गुणवत्तेचा व उपक्रमांचा अभ्यास करणे.

संशोधनाची गृहितके

संशोधनाची गृहितके पुढीलप्रमाणे -

१) जिल्हा परिषदेच्या बहुतांशी प्राथमिक शाळांमध्ये बहुवर्गाचे अध्यापन होते.
२) आदिवासी भागातील बहुवर्ग अध्यापन होत असलेल्या शाळांमध्ये विविध शाळांतर्गत व शाळाबाह्य परीक्षा, उपक्रम घेतले जातात.

PRINCIPAL

'Contribution of Teacher Educators for the field of Education'

Assist.Prof. Karwar Anil Kisan

Assistant Professor*

Summary:-

Teaching is both a skill and an art. That's why many people are not able to do it. Some con do it for a while and some do it for ever. For made of modern, great effective, changeable progressive teacher, there was most an important role of Teacher Educators. In teacher education there has good preparation of teachers and the professional education of teachers throughout their careers.

Teacher Education is a short term programme. It also focuses on the development of specific skills of an individual, coaching for teaching skills. There having the responsibilities of educating future teachers and providing ongoing professional development opportunities for the teachers.

Teacher Educator have professional knowledge, instructional planning, learning environment, instructional delivery etc. He knows possibility of reflection, dialogical in traction with others, different conceptions and discourses.

Classroom Management, Motivational Strategy, Evolutional Feedback , Preparation Organization. Personal Attribute, Evaluation and Feedback, Presentation Style, Student -Teacher Interaction, Informal Academic Support , Subject Mastery etc. are the Factors of Teaching Effectiveness of Teacher Educator

Key words: - Teacher Educators, Contribution

PRINCIPAL
S.S.B. College of Education
Shrirampur, Dist. A.Nagar

***(Assistant Prof. S.S.B.College of Education, Shrirampur Dist. Ahmednagar)**

(Mob. 9421440380 e-mail :- anilkarwar@gmail.com)

Effect of Simulated Practice Teaching on Student Teachers Teaching Performance in Classroom Teaching

Dr. M.M. Jadal
Asst. Prof. S.S.B. College of Education,
Shrirampur Dist.:- Ahmednagar

Introduction

Simulation is the imitation of some real thing, available, state of affairs, or process. The act of something generally entails representing certain key characteristics or behaviors of a selected physical or abstract system. National Council for Teacher Education (NCTE) designed Curriculum Framework for teacher education. i.e. DTE, B.Ed. & M.Ed., Practice teaching is given prime importance in B.Ed. course. The purpose of it is to make the student teachers tend to be perfect and competent teachers. NCTE is always trying to improve the quality of teacher training courses all over the country. NCTE establishes the norms for recognizing teacher training institutes and takes care of implementation of the norms and gives guidelines to run teacher training programme smoothly and properly. According to the guidelines given by NCTE, Shivaji University, Kolhapur has introduced simulated teaching in B.Ed. course since June 2008. Student teachers have to give these lessons in simulated conditions in peer group only. Different methods, approaches devices and techniques have been used in such lessons. The ultimate aim is to make the students familiar with all the methods, classroom conditions and different activities to be performed in the actual classroom teaching. The researcher has 12 years experience in B.Ed. College. While observing student teachers practice lessons certain basic questions arose in the mind of the researchers. They are –

1. How do student teachers integrate teaching skills with the content?
2. How do student teachers develop classroom teaching competence?
3. What are the essential components for developing competence in classroom teaching?
4. How does feedback given during simulated teaching affect on classroom teaching?
5. Does simulated lessons affect on the student teachers teaching performance in real classroom teaching?
6. What relationship does exist between simulated teaching and classroom teaching?
7. To what extent do simulated lessons help the student teachers in teaching classroom conditions? Such different questions were lurking in the mind the researcher, hence the researcher has undertaken this topic for investigation

Statement of Problem

"EFFECT OF SIMULATED PRACTICE TEACHING ON STUDENT TEACHERS' TEACHING PERFORMANCE IN CLASSROOM TEACHING."

DEFINATION OF THE TERMS

Simulated practice teaching: Student teachers are given a lesson to practice it in simulated condition.

Student Teachers: The students who are being trained in college of education which

Teaching performance : A set of expected behaviors of teacher to make the related to offer course of B.Ed. lesson planning, introduction of the unit, teachers' personality, stating the problem, presentation of the context, interaction with the

ISBN 978-93-5421-605-7

COLLEGE OF EDUCATION
PRINCIPAL
S.S.B. College of Education
Shrirampur, Dist. A.Nagar

शैक्षणिक चित्रपटातून छात्राध्यापकांतील शिक्षक उत्तरदायित्व संवर्धन: एक अभ्यास

(Subtheme: New Approaches in Teacher Education)

डॉ.शिंदे भागवत आसाराम, सहाय्यक प्राध्यापक, स्वामी सहजानंद भारती कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

प्रास्ताविक

"उत्तरदायित्व हा शिक्षकाच्या नैतिक वचनबद्धतेचा एक महत्त्वपूर्ण भाग असून शिक्षक करत असलेल्या सर्व कार्याच्या मुळाशी उत्तरदायित्वाची भावना महत्त्वाची भूमिका निभावत असते."

(घोष, ए. के. २००१)

उत्तरदायित्वाचे शिक्षकाशी असलेले नाते व शिक्षकाच्या जडण–घडणीतील अनन्य साधारण असे महत्त्व घोष, ए. के. यांनी आपल्या **शिक्षकांचे उत्तरदायित्व** या लेखात सार्थपणे व्यक्त केले आहे. या दृष्टिकोनातून शिक्षक शिक्षणातील शिक्षक उत्तरदायित्व संवर्धनाचे महत्त्व ठळकपणे लक्षात येते.

अ. **उदिश्टे** छात्राध्यापकास/छात्राध्याकामध्ये एक उत्तरदायित्वशील शिक्षकाच्या भूमिकेतून

१. शिक्षक उत्तरदायित्वाशी संबंधित महत्त्वपूर्ण चित्रपट पाहण्याची संधी उपलब्ध करून देणे.

२. चित्रपटाच्या माध्यमातून शिक्षक उत्तरदायित्वाचा विकास घडवून आणणे.

३. चित्रपट हे अभ्यासाचे एक महत्त्वपूर्ण माध्यम होऊ शकते हा दृष्टिकोन विकसित करणे.

४. लघुपट, चित्रपट इ. च्या प्रभावकारकतेचा शिक्षक उत्तरदायित्व संवर्धनासाठी उपयोग करून घेणे.

ब. संशोधन पद्धती

प्रस्तुत संशोधनांसाठी संशोधकाने संशोधनाचे स्वरूप, नमुना, प्रयोग या सर्व बाबींचा साकल्यपूर्वक विचार करून घटना अभ्यास संशोधनाची निवड केली आहे.

या प्रकारच्या संशोधनामध्ये एखाद्या संकल्पने संदर्भात अनेक व्यक्तींच्या प्रत्यक्ष अनुभवांचा अभ्यास केला जातो. एखाद्या घटनेसंदर्भात अनेक/विविध व्यक्तींना आलेल्या अनुभवातून समान धागा शोधण्याचा प्रयत्न केला जातो व त्या घटनेविषयी एक सामान्य तत्त्व सांगितले जाते.

क. प्रयोगासाठी नमुना निवड

प्रयोगासाठी नमुना निवड करताना सुरूवातीला आझाद कॉलेज ऑफ एज्युकेशन या महाविद्यालयातील कला व विज्ञान शाखेतील एकूण १६० छात्राध्यापकांना शिक्षक उत्तरदायित्व मापन चाचणीची पूर्व चाचणी देण्यात आली. पूर्व चाचणीनंतर गुणानुक्रमे कला व विज्ञान शाखेतील छात्राध्यापकांची क्रमवारी लावण्यात आली. त्यानंतर लॉटरी पध्दतीने प्रायोगिक व नियंत्रित गटातील प्रत्येकी ४० छात्राध्यापकांची निवड करण्यात आली. ही निवड करताना त्यांची विद्याशाखा व शिक्षक उत्तरदायित्वातील पूर्व चाचणीतील गुण प्रामुख्याने लक्षात घेण्यात आले.

ड. संशोधन कार्यवाही

प्रस्तुत उपक्रमापूर्वी छात्राध्यापकांना शैक्षणिकदृष्ट्या एखादा लघुपट, चित्रपट कसा पाहावा? त्यातील प्रमुख बाबी कशा लक्षात घ्याव्यात? पारंपारिक विषयाधारीत चित्रपटापेक्षा लघुपट कसा वेगळा असतो? शैक्षणिक चित्रपट पाहिल्यानंतर त्यावर आधारीत गटचर्चा कशी करावी? दिलेल्या मुद्यांनुसार विचारपूर्वक कशी मांडणी करावी? अर्थनिर्वचन कसे करावे इ. संबंधी सोदाहरण मार्गदर्शन करण्यात आले.

प्रस्तुत उपक्रमांसाठी शिक्षण विषयक दोन चित्रपट दाखवण्यात आले. त्यावर एकूण ५ गटात गटचर्चा घेण्यात आली. चित्रपटनिहाय गुणात्मक विश्लेषण खालीलप्रमाणे होय.

१. शाळा

कुमारावस्थेतील इयत्ता नववीत शिकणाऱ्या मुला–मुलींना परस्पराविषयी वाटणारे अनामिक आकर्षण, लैंगिकते विषयीचे कुतूहल, जिज्ञासा, भिती, अपराधीपणाची भावना, प्रेमाची ओढ, शरीर संबंधाचे आकर्षण आणि या सर्वात त्यांच्या मनाची होणारी घालमेल, असाहाय्य सडफड, कोणीच समजून न घेणे, भावविश्वात होणारा [illegible] या मुख्य

Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar

ISSN 2349-638x
Impact Factor 3.025

Study of Impact of Emotional Intelligence on Assertiveness and Self-esteem in School Students

Dr. R. K. Nannar
Associate professor,
S.S.B. College of Education,
Shrirampur.

Abstract

The main objective of this Research was to evaluate the effectiveness of teaching Emotional intelligence on assertiveness and self-esteem in secondary school students. This research was quasi-experimental with pre-test and post-test and control group. Sample of secondary school students was allocated to two matched groups based on their pre-test scores. They were assigned randomly to the control and experimental groups. The used tools in this research were Coppersmith's self-esteem inventory and the assertiveness scale of adolescent. Unilateral and multivariate analyses of covariance were employed to analyse the data. The results showed that teaching of emotional intelligence can increase the self-esteem and assertiveness in students. Therefore the result of current study showed the emotional intelligence is an effective method to improve assertiveness in secondary school students.

Key words: self-esteem, , Emotional intelligence, students

S.S.B. COLLEGE OF EDUCATION
Shrirampur, Dist.A'Nagar

Introduction

All round development of an individual is a most important aim of Education. However at the same time we give undue importance for cognitive development and totally neglect the emotional development. N. C. E. R. T. published National Curriculum Framework for school education. (Nov. 2000). The document points to the deficiency of emotional literacy. It suggests that education for promoting emotions needs to be recognized as an essential element of the education in the classroom. It suggests the needs of development of self-control, and awareness of commitment in the students. It also suggests that anger; aggressiveness, addiction and conflict management as well as improvement in communication skill, motivation and interaction of students can be done by training of emotional literacy and emotional intelligence. Considering such point, nurturance of emotional intelligence

Considering all such points, emotional intelligence development becomes an important objective of education. It can be achieved by Emotional literacy programs. Keeping this aspect in view researcher has given preference to evaluate the effectiveness of teaching emotional intelligence on assertiveness and self-esteem in secondary school students.

Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar

Review of Literature

The research done in Development of Emotional Intelligence area throws light on the direct implications on how Emotional Intelligence can be developed and enhanced. It also brings out the urgent need of how students should contemplate precisely on their self awareness. This will enable them to build on their strengths and work on their weaknesses, thus, guiding them to the way to learn. It challenges the students to expand their current learning method to cater to the multi dimensional areas of intelligence as given by Gardner and to the different areas of Emotional Intelligence as given by Goleman. It again draws the attention of the system of education to create an emotional environment where students feel challenged and yet safe. It brings out the importance of the fact that

ATTESTED

ASSESSMENT AND ACCREDITATION OF TEACHER TRAINING INSTITUTES BY QCI: CHALLENGES

Vijay Santu Patole
Asst. Professor, Swami Sahajanand Bharati College of Education,
Shrirampur 413709 Email- vijay.patole9@gmail.com
Mobile: 9975295989

Introduction:

The Indian education system is highly influenced by the contribution of Kothari Commission(1964-66) and Yash Pal commission.(1992-93) Apart from traditional way of transferring education both these commissions have helped to make drastic changes and the face of Indian education by giving suggestions and recommendations for the sake of improvement in higher education. As far as quality of school education system is concern there is need to be ideally accompanied by reforms in teacher education programme.

Teacher education has become a more responsive activity in terms of what is needed and desired in elementary, middle and high schools as well as remaining potentially powerful lever for change in schools. It is argued that schools will not be change unless there is change in the ways in which teachers are educated. Objectives of schools do not match with the objectives of teacher education.

Present status of Accreditation:

Accreditation:

Accreditation is primarily part of the process of building accountability by which an institution is recognized by the profession as meeting national and/or professional standards for the content and operation of its teacher education program as well as for the performance of its candidates. Accreditation is usually made of an institution to deliver teacher education programs, but it can also be just of programs within an institution. Accreditation of teacher education institutions and programs is one of the phases in the continuum for achieving better outcomes of teaching. The accreditation process should also help an institution reflect on its core goals, functions, values and relationships, and become a better learning organization.

Role of National Assessment and Accreditation Council (NAAC)

The National Assessment and Accreditation Council (NAAC) is an organization that assesses and accredits institutions of higher education in India. It is an autonomous body funded by University Grants Commission of Government of India headquartered in Bangalore. NAAC was established in 1994 in response to recommendations of National Policy in Education (1986). The primary objectives of establishment of NAAC is to assess and accredit institutions of liberal arts, science and other disciplines in order to help these institutions to work continuously to improve the quality of education, through self-evaluation of performance of an institution and its units based on self-study and peer review through defined criteria. Accreditation is the certification given by NAAC, which is valid for a period of five years. The process of assessment followed by NAAC, is in accordance with the internationally accepted practice with certain modification to suit the Indian context. For quality assurance of teacher education institutions, the NAAC and the NCTE have entered into a memorandum of understanding (MOU) for executing the process of assessment and accreditations of all teacher education institutions coming under the provision of the NCTE.

Role of National Council for Teacher Education (NCTE)

COLLEGE OF EDUCA

Impact of Social media on Social life

Vijay Santu Patole

Asst. Professor,
Dahiwadi Collge, Dahiwadi, Tal. Man, Dist. Satara.
Email- vijay.patole9@gmail.com
Mobile: 9975295989

Abstract:

This paper is conceptual in nature. It deals with the importance and influence of social media on human life. Means of mass media are so effective in the changing attitudes of people in the society. It depends upon the user in what way he/she uses the means of social media. Means of media have covered each aspect of our life. Society becomes the dynamic by using the social media effectively. Social media inspired the common people to become extraordinary in their own field. In this article some positive and negative aspects of social media have been covered.

Keywords: Social media. Types of social media, Positive and negative aspects.

Introduction:

In the 21st century we are much advanced in one sense and everything around us is the integral part of our life, i.e. Social media. There are different types of social media that we are accustomed to in this day and age. Whether it is children, young people, or adults, we all had our share of media related exposure every day. Social media refers to communication devices, which can be used to communicate and interact with a large number of audiences in different languages. Entertainment and media always go hand in hand, but in addition to entertainment, social media also remains to be an effective means of communication, spreading information, advertising, marketing and in general of expressing and sharing views, opinions and ideas.

There are following types of social media.

Print media:	Electronic Media	New age Media
Newspapers	Television	Mobile phones
Magazines	Radio	Computers
Booklet and Brochures		Internet
Billboards		Electronic books

Print media:

Print media encompasses mass communication through printed material, it includes newspapers, magazines, booklet and brochures, house magazines, periodicals, press release etc.

Newspapers: This is the most preferred medium to reach a wider audience/readers until electronic communication emerged on the media scene. In the early days, newspapers were the only medium that masses at large depended on, for daily news. The first newspaper published by Balshastri Jambhekar in 1832 known as "Darpan".A newspaper carries all kinds of communication related to a variety of topics like, politics, current affairs, entertainment, finance stocks, etc. Apart from this, it also includes topics which are lighter vein like cartoons, crosswords, film reviews, book reviews, puzzles etc. This captivates is imagination and interests of readers from all groups.

Electronics Media: It is also known as 'broadcast Media'. It includes television, radio and new age media like the Internet, computers, telephones etc.

S.S.B. COLLEGE OF EDUCATION

Principal
S.S.B.College of Education

विशेष गरजा असणाऱ्या मुलांसाठीधोरणे, कायदे व हक्क

प्रा. चंद्रकांत एम भोये
एस. एस. बी. कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, श्रीरामपूर.

गोषवारा :

समावेशक शिक्षण म्हणजे शिक्षणाच्या प्रवाहात सर्वांना समावेश होय. कोणताही घटक शिक्षणापासून वंचित राहू नये म्हणून जागतिक व राष्ट्रीय स्तरावर विविध कायदे व धोरणे आखली गेली. तरीही आज बऱ्याच अंशी विशेष गरजा असलेली बालके शिक्षणापासून वंचित आहेत अशा मुलांसाठी शिक्षणाचा स्वतंत्र कायदा किंवा अभ्यासक्रम भारतात तरी आजपर्यंत तयार केला गेला नाही. शिक्षणाच्या संदर्भातील विविध आयोगात काही प्रमाणात अशा मुलांच्या संदर्भात चर्चा केलेली आढळते

सूचक शब्द : समावेशक शिक्षण, धोरणे, कायदे, हक्क, विशेष बालके.

प्रस्तावना :

खऱ्या अर्थाने आंतरराष्ट्रीय अपंग वर्षापासून समावेशक शिक्षणास चालना मिळून हि संकल्पना आंतरराष्ट्रीय स्तरावर स्वीकारली गेली. १९९४ च्या सलामानका परिषदेत ९२ देश व २५ जागतिक संघटनांनी समावेशक शिक्षणाची संकल्पना स्वीकारली.

जागतिक स्तरावरील धोरणे व कायदे :

जागतिक स्तरावरील १९९४ मधील सलामानका निवेदन व १९४८ चा मानवी हक्क जाहीरनाम्यामध्ये समावेशक शिक्षणासंदर्भात मांडलेल्या धोरणांचा व कायद्यांचा सारांश खालील प्रमाणे आहे.

सलामानका निवेदनातील तरतुदी (१९९४) :

- सर्व बालकांना शिक्षणाचा हक्क आहे व प्रत्येक बालकाचे व्यक्तिमत्व भिन्न आहे
- शिक्षण व्यवस्थेत बालकांच्या वैविध्यपूर्ण वैशिष्ट्यांचा विचार केला पाहिजे.
- विशेष बालकांना सामान्य शाळेत प्रवेश दिला पाहिजे.
- समावेशित शाळा प्रणाली हि प्रभावी असून त्याचे सर्वांनी स्वागत करावे.
- शासन संस्थांनी शिक्षण व्यवस्था समावेशित करण्यावर भर द्यावा.
- विशेष बालकांचे पालक व स्वयंसेवी संस्थांचा शालेय व्यवहारात सहभाग वाढवावा.
- बालकांची ओळख व समस्यांचा शोध लहानपणीच घ्यावा.
- विशेष बालकांसाठी विशेष शिक्षक प्रशिक्षकांची व्यवस्था व व्यवसाय शिक्षणाचा समावेश करावा.

ब) मानवी हक्काचा जाहीरनामा (१९४८) :

- सर्व मानव जन्मतः स्वतंत्र असून ते सर्व समान आहेत.
- प्रत्येक व्यक्तीला जगण्याचा, स्वातंत्र्याचा व संरक्षणाचा अधिकार आहे.
- सर्व लोक कायद्यापुढे समान असतील.
- सर्व लोकांना मानवी हक्काचे उल्लंघन झाल्यास न्याय मागण्याचा अधिकार आहे.
- दुसऱ्याच्या वैयक्तिक मालमत्तेत हस्तक्षेप करता येणार नाही. तसे झाल्यास न्याय मागण्याचा अधिकार असेल.
- बालपणात बालकांना संरक्षण मिळण्याचा अधिकार आहे..

संदर्भ: य.च. म. मुक्त विद्यापीठ, बी.एड. कोर्स ४२५ मार्गदर्शक पुस्तिका.(२०१६).

Attested
Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar
S.S.B. COLLEGE OF EDUCATION
Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar

4. 'शालेय स्तरावरील शिक्षकांचा अध्ययन अध्यापनातील भ्रमणध्वनीचा वापर : एक अभ्यास'

प्रा. भोये चंद्रकांत एम.

एस. एस. बी. कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, श्रीरामपूर.

प्रस्तावना :

आजच्या २१ व्या शतकात प्रत्येक क्षेत्रात तंत्रज्ञानाचा वापर मोठयाप्रमाणात केला जात आहे. यापासून शैक्षणिक क्षेत्रही वंचित राहिले नाही. बदलत्या काळानुसार शैक्षणिक क्षेत्रानेही वेगवेगळे बदल स्वीकारले आहेत. त्यामुळे शैक्षणिक क्षेत्र व शैक्षणिक क्षेत्रातील प्रक्रिया गतिमान व आधुनिक बनलेल्या आहेत. शैक्षणिक प्रक्रियेतील महत्वाचा घटक म्हणजे शिक्षक. दैनंदिन जीवन व शालेय जीवनात विविध तंत्रज्ञानाचा वापर करतो. त्यापैकीच म्हणजे भ्रमणध्वनी. भ्रमणध्वनीचा शिक्षक अध्ययन अध्यापनात कशाप्रकारे व किती प्रमाणात वापर करतो, याच अनुषंगाने प्रस्तुत संशोधन केले आहे.

संशोधन विषयाचे स्वरूप:

प्रस्तुत संशोधनात श्रीरामपूर शहर परिसरातील रयत शिक्षण संस्थेच्या डी.डी. काचोळे माध्यमिक विद्यालय, छत्रपती शिवाजी विद्यालय, वडाळा महादेव, न्यू इंग्लिश स्कूल खंडाळा या विद्यालयातील उच्च प्राथमिक व माध्यमिक स्तरावरील एकवीस शिक्षकांचा समावेश केला आहे. प्रस्तुत संशोधन शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ मध्ये राबविले असून संशोधनात सर्वेक्षण पद्धतीचा वापर केला आहे. शालेय स्तरावरील शिक्षक भ्रमणध्वनीचा अध्ययन अध्यापनात कशाप्रकारे वापर करतात. किती प्रमाणात वापर करतात आणि शैक्षणिक कामकाजातील कोणत्या विषयासाठी, आशयासाठी, उपक्रमांसाठी अधिक वापर करतात याचा मागोवा घेणे हा संशोधनाचा विषय होता.

संशोधनाची उद्दिष्टे :

१. शालेय स्तरावरील शिक्षक भ्रमणध्वनीचा रोज किती वेळ वापर करतात याचा शोध घेणे.

२. शालेय स्तरावरील शिक्षक अध्ययन अध्यापनात कोणत्या ॲपचा अधिक वापर करतात याचा शोध घेणे.

३. शालेय स्तरावरील शिक्षक अध्ययन अध्यापानातील कोणत्या उपक्रमासाठी, कृतीकार्यक्रमासाठी भ्रमणध्वनीचा अधिक वापर करतात याचा शोध घेणे.

४. शालेय स्तरावरील शिक्षकांचा अध्ययन अध्यापानातील भ्रमणध्वनीच्या वापराच्या परिणामकारकतेबाबत प्रतिसाद अभ्यासणे.

Attested
Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar
S.S.B. COLLEGE OF EDUCATION Shrirampur, Dist. A'Nagar
Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar

01

Role of Social Media in School and Higher Education

Dr. Amitkumar S. Gagare
Assistant Professor,
Azad College of Education Satara

Abstract

With the introduction of internet technology, Social media has become an essential of every student's life. Through social networks, it is easier and convenient to exchange information, communicate with each other and stay connected. Teachers and students can use social platforms to stay connected to each other and can use it for educational purpose.

Social networks are allowing students and educational institutions with opportunities to improve teaching-learning process. These offer valuable resource material for enriching knowledge base.

Social media is also a medium where students can establish beneficial connections for their careers. As an educational institution, it is crucial to be active in many social platforms possible, this helps create better student engagement strategies and makes learning more interactive and inclusive.

Professors can use their Twitter or Facebook handles or even messaging services such as WhatsApp to hold live sessions, offer extended support to students thereby enhancing the scope of learning beyond classroom. They can organize discussions related to their subjects or class assignments on social media platforms. Social media therefore helps both teachers and students to remain connected off campus.

Faculty can create groups using social media where useful information can be read by all. It is a good platform for sharing ideas.

Teaching community is therefore accepting the impact of social media on personal and professional lives. In pre service and in service teacher education programme it is very necessary to understand the role and importance of social media in teaching learning process.

Key words – Social Media, Teaching Community, Teacher Education

Introduction

"The destiny of India is being shaped in each classroom of every school" **-Kothari Commission (1964-66)**

Any Nation can be built through proper education. Appropriate education can be provided through by socio committed and devoted teachers. Teachers are the social engineers. The destiny of the Nation is in the hand of teachers. Hence Teacher Education is very important for the better future of the Society. Teacher Education helps the teacher to understand the new trends in teaching learning process. It gives an eye sight about the problems and solutions about the education process. It trains the teachers to adapt new skills and techniques. It helps the teacher to understand the importance of technology in education.

Social media is increasingly becoming popular in building relationships outside the classroom situationStudents' welfare department in colleges are taking help of social media to engage students by addressing their grievances. It is further being used to showcase life at campus and build strong alumni networks. To get started using social media in teaching, consider what you want to achieve. Do you wish to help students in their assignments beyond teaching hours. Do you wish to discuss some subjects / case studies that could not be covered during regular classroom timetables? Or do you wish that students should share their scholarly

S.S.B. College of Education Shrirampur, Dist. A'Nagar
Principal
S.S.B. College of Education
Shrirampur, Dist. Ahmednagar

बदलत्या काळाची गरज - निरंतर शिक्षण

डॉ. श्री. अमितकुमार शंकरराव गागरे
आझाद कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, सातारा

प्रस्तावना.

निरंतर शिक्षण प्रक्रिया.

शालेय शिक्षण संपले म्हणजे शिक्षण.प्रक्रिया संपली असे नाही. ती शिक्षण . प्रक्रिया आयुष्यभर टिकते. आजच्या समाजातील प्रौढ व्यक्तीला जगात बदल कसकसे घडून येत आहेत हे कळले पाहिजेत. तसेच समाजामध्ये परिवर्तन कसे होत आहे हे ही कळले पाहिजे. आजच्या समाजात असे कित्येक प्रौढ जन आहेत की, ज्यांना शिक्षण अजिबात मिळाले नाही आणि त्यांना काही शिक्षण मिळाले असेल तर ते देशाच्या विकासाच्या गरजांच्या दृष्टीने निरूपयोगी ठरते. ग्रामीण भागातील प्रौढांना मातीचे गुणावगुण कळले पाहिजेत. शेतीच्या विकासासाठी यंत्रांचा उपयोग केंव्हा, किती व कसा करावयाचा हे ज्ञान त्यांना पाहिजे. लोकसंख्या वाढीचे परिणाम समाज जीवनावर कसे होतात, नागरिकांचे हक्क व जबाबदाऱ्या कोणत्या असतात. कुटुंब नियोजनाचे व बचतपद्धतीचे महत्व ह्याविषयी पूर्ण ज्ञान प्रौढांना असावयास पाहिजे. हे ज्ञान पुस्तके, वृत्तपत्रे, मासिक वाचून, आकाशवाणीवरील भाषणे ऐकून व दूरदर्शनवरील भाषणे, चर्चा, नाटयप्रवेश, कविता ऐकून व पाहून वाढवावयास पाहिजे. हे ज्ञान मिळवीत असताना व्यक्तीचा मानसिक विकास व्हावयास पाहिजे. व व्यावसायिक गुणवत्ता वाढली पाहिजे. त्यासाठी निरंतर शिक्षणाची जरूरी आहे.

आजीवन शिक्षणाची संकल्पना.

मानव हा समाजशील प्राणी आहे. समाजात राहत असताना त्याला अनेक अनुभव येतात आणि त्या अनुभवांपासून व्यक्ती सतत शिकत असते. शिक्षण ही अखंडपणे चालणारी प्रक्रिया आहे. शाळेतील केवळ पुस्तकी ज्ञान जीवन जगण्यास पुरेसे नसते. शिक्षण म्हणजे वर्तन बदल. त्यामुळे सर्व जीवनभर व्यक्ती शिकर असते. म्हणजेच व्यक्तीचे अध्ययन हे अखंडपणे निरंतरपो चालूच असते. या अखंडपणे होणाऱ्या अध्ययनाला इंग्रजीत ‘स्पमि स्वदह म्कनबंजपवद৬ असे म्हणतात. औपचारिकरित्या जे शिक्षण घेतले जाते ते शिक्षण जीवन जगत असताना अपुरे पडते. म्हणून व्यक्तीने सतत काहीतरी शिकत राहिले पाहिजे. आपण जगतो म्हणून शिकतो आणि शिकतो म्हणून जगतो. सतत शिकत राहणे हा सुसंस्कृतरित्या जीवन जगण्याचा एक मार्ग आहे. जीवनाची गुणवत्ता टिकवयाची असेल, स्वतःचे अस्तित्व टिकावायचे असेल तर सतत अध्ययन केले पाहिजे. यादृष्टीने जागतिक पातळीवर शिक्षणाचा विचार करण्यासाठी 1971 मध्ये एडगर फॉर यांच्या अध्यक्षतेखाली एक आयोग नेमला गेला. या आयोगाने आपला अहवाल श्स्मंतदपदह जव इम श या नावाने प्रसिद्ध केला. यातूनच आजीवन शिक्षणाची / निरंतर शिक्षणाची संकल्पना उदयास आली ही संकल्पना अतिशय व्यापक असून यात व्यक्तीच्या जन्मापासून ते मरेपर्यंतच्या शिक्षणाचा समावेश होतो.

आजीवन शिक्षणाची उद्दिष्टे.

1. औपचारिक शिक्षणास निरंतर / आजीवन शिक्षणाची जोड दिली गेली पाहिजे आणि संपादित ज्ञानाचे दृढीकरण, विकास आणि जीवनोपयोगी विषयांच्या बाबतीत कौशल्य निर्मिती अथवा आवड म्हणून आर्जित ज्ञानाचे उपयोजन करणे.
2. काळाबरोबर पाऊले टाकण्यास अध्ययनकर्त्यांस समर्थ करणे.
3. शिक्षणाची संधी सर्वस्तरांपर्यंत पोहचविण्यासाठी प्रयत्न करणे.
4. अध्ययनकर्त्यांची जिज्ञासापूर्ती करणे.
5. आवडीनुसार व आवश्यकतेनुसार शिक्षणाची संधी उपलब्ध करून देणे.
6. आत्मनिर्भरतेचा लाभ सर्वांना मिळावा अशी नयी शिक्षण प्रणाली विकसित करणे.
7. फरस्तीच्या वेळेचा सुयोग्य वापर ज्ञानार्जनासाठी करणाऱ्या व्यक्तीला प्रोत्साहीत करणे.
8. व्यक्तीला जीवनाची सार्थकता वाढविण्यासाठी शास्त्रसुद्ध / तंत्रानुसार कार्य करण्याची क्षेत्रे मिळवून देणे.
9. अपंग, वंचित यांच्या जीवनात सुधारणा करणे.

S.S.B. COLLEGE OF EDUCATION
Principal
S.S.B. College of Education

12	*Enhancing Creativity Among Students* *Dr. Rashmi Chaturvedi*	123-128
13	**Collaboration Initiative for Resource building And Sharing Material - Human Resources for Institutions Quality Improvement** **Dr. Amit Hemant Mishal**	129-132
14	**Library as a Learning Resource** **Smita Thakare**	133-142
15	**Responsive Responsibility: Essential Tools for Boosting Organizational Effectiveness** **Dr. Smriti Malhotra & Dr. Rasna Sehrawat**	143-154
16	**Technology Integration in Higher Education** **Nidhi Gupta & Anurag Mittal**	155-164
17	**E-Governance in Higher Education Institutions** **Dr. Amit Kumar S. Gagare**	165-169
18	**Significance of 21st Century Skills: Creativity and Innovation in Education** **Dr. Jipsy Malhotra**	171-179

ISBN 978-93-91654-00-9

Chapter-1

Total Quality Management in Teacher Education Institutions: An Explorative Study

[1]Dr. Sanjay Kumar & [2]Dr. Tania Gupta

Abstract

This chapter is an explorative study of Total Quality Management (TQM) in relation to teacher education institutions. TQM is a philosophy as well as a set of guiding principles that represent the foundation of a continuously improving organization. The principles of TQM have been successfully adopted in the field of higher education by developed countries such as Japan, USA and UK. Still the application of TQM in higher education institutions of India is questionable and the implementation rate is negligible in comparison to other service sectors. This chapter talks about the evolution of Total Quality Management, Total Quality Management in Education, Deming's quality approach to education, Baldrige's quality criteria for education and Total Quality Management in teacher education. It is not difficult to implement the general principles of the Total Quality Management in teacher education institutions, rather modifications can be done to suit the teacher education institution for achieving the best results. Even in industry and business, there is no rigid or single model of Total Quality Management. Depending on the situations prevailing in each organization, the principles of Total Quality Management are applied. Therefore, the principles of the Total Quality Management can be adapted in general to the advantage of the teacher education institutions in India to improve the quality of the teacher education.

Keywords: - Inspection, Quality Control, Quality Assurance & Total Quality Management.

Introduction

Total Quality Management is a philosophy as well as a set of guiding principles that represent the foundation of a continuously improving organization. The principles of TQM have been successfully adopted in the field of higher education by developed countries such as Japan, USA and UK. Leading technical institutes in India, such as the Indian Institute of Technology, practice the TQM philosophy. Still the application of TQM in higher education institutions of India is questionable and the implementation rate is negligible in comparison to other service sectors. Naik (2001) has strongly suggested that

[1] Principal, Saraswati College of Professional Studies, Ghaziabad, U.P & Secretary General, CTEF Delhi-NCR Chapter
[2] Dean, School of Education, K.R.Mangalam University, Gurugram, Haryana & Vice-Chairperson, CTEF Delhi-NCR Chapter

S.S.B.COLLEGE OF EDUCATION Shrirampur, Dist.A'Nagar
Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar

ग्रामीण भागातील विद्यार्थी, शिक्षक व पालक यांना ऑनलाईन शिक्षण घेताना येणाऱ्या अडचणी व त्यावरील उपाययोजना यांचा अभ्यास

– डॉ. अमितकुमार शंकरराव गागरे
सहाय्यक प्राध्यापक, आझाद कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, सातारा

प्रस्तावना :

मार्च २०२० मध्ये कोवीड-१९ मुळे संपूर्ण देशभरात लॉकडाऊन झाले. शाळा महाविद्यालय बंद झाली. अध्ययन अध्यापन प्रक्रिया ऑनलाईन पद्धतीने राबविण्यात येऊ लागली. कोरोना पूर्वी ऑनलाईन अध्यापन हे काही प्रमाणात विद्यापीठे व उच्च शिक्षण या बाबतीतच राबविले जात होते. ऑनलाईन शिक्षण ही संकल्पना उच्च शिक्षण आणि विद्यापीठे यांच्यासाठी मर्यादित होती परंतु कोरोनामुळे तसेच लॉकडाऊनमुळे प्राथमिक व माध्यमिक शाळांनासुद्धा ऑनलाईन शिक्षण घेणे क्रमप्राप्त झाले. ग्रामीण भागातील शाळा व विद्यार्थ्यांच्या तुलनेत शहरी भागातील शाळांना व विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन शिक्षणाच्या बाबतीतील अडचणी तुलनेने कमी जाणवल्या. शासनाने सरसकट शहरी व ग्रामीण भागातील शाळांसाठी ऑनलाईन शिक्षण बंधनकारक केले. सुरुवातीला विद्यार्थी शिक्षक व पालक सगळेच गोंधळून गेले परंतु हळूहळू ऑनलाईन शिक्षणाच्या बाबतीत जागरूकता निर्माण झाली व अडचणी कमी होऊ लागल्या. तरीही विशेषता ग्रामीण भागातील ऑनलाईन शिक्षणाच्या बाबतीमध्ये अजूनही खूप अडचणी आहेत. या अडचणी नेमक्या कोणकोणत्या आहेत या सर्व बाबींची चर्चा सदर शोधनिबंधामध्ये करण्यात आलेली आहे.

संशोधनाची उद्दिष्टे :

१. ऑनलाईन अध्ययनात ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांना येणाऱ्या अडचणींचा अभ्यास करणे.
२. ऑनलाईन अध्यापनात ग्रामीण भागातील शिक्षकांना येणाऱ्या अडचणीचा अभ्यास करणे.
३. ऑनलाईन शिक्षणात ग्रामीण भागातील पालकांना येणाऱ्या अडचणींचा अभ्यास करणे.
४. ग्रामीण भागातील विद्यार्थी, शिक्षक व पालक यांना ऑनलाईन अध्ययन-अध्यापनात येणाऱ्या अडचणींवर उपाय योजना सुचविणे.

जनसंख्या :

सातारा तालुक्यातील ग्रामीण भागातील माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थी, शिक्षक व पालक

न्यादर्श :

सदर संशोधनासाठी सातारा तालुक्यातील ग्रामीण भागातील पाच माध्यमिक शाळेतील इयत्ता पाचवी ते नववीमधील विद्यार्थी, त्यांना अध्यापन करणारे शिक्षक व पालक यांची निवड करण्यात आली आहे.

न्यादर्शन पद्धती :

सदर संशोधनासाठी सहेतुक न्यादर्शन पद्धतीने विद्यार्थी, पालक व शिक्षक यांची निवड करण्यात आली आहे.

माहिती संकलनाची साधने :

सदर संशोधनासाठी विद्यार्थी, शिक्षक व पालक यांच्यासाठी ऑनलाईन चाचणी तयार करून त्याद्वारे माहिती संकलित करण्यात आली आहे.

उद्दिष्ट क्रमांक १चे निष्कर्ष :

ऑनलाईन अध्ययनात विद्यार्थ्यांना जाणवणाऱ्या अडचणी पुढीलप्रमाणे

१. ग्रामीण भागातील ५० टक्के पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांना ११ ते ५ या वेळेत स्मार्ट फोन उपलब्ध होत नाही.
२. ५० टक्के पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांना इंटरनेट सुविधा मोबाईल रेंज विजेची समस्या जाणवते.
३. ग्रामीण भागातील पालक सकाळी लवकर कामावरती गेल्याने विद्यार्थ्यांना मोबाईल उपलब्ध होत नाही त्यामुळे शाळांना ऑनलाईन तासांची वेळ बदलावी लागते.
४. ऑनलाईन तासाला विद्यार्थ्यांना वर्गात असल्यासारखेच वाटत नाही त्यामुळे विविध संज्ञा व संकल्पना योग्य प्रकारे स्पष्ट होत नाहीत त्यामुळे अडचणी जाणवत आहेत.
५. गणित व इंग्रजी या विषयांच्या संकल्पना ऑनलाईन शिक्षणामुळे योग्य प्रकारे समजत नाहीत.
६. मोबाईल वापरामुळे डोळे चुरचुरणे डोकेदुखी झोप येणे यासारख्या शारीरिक तक्रारी जाणवतात.
७. विद्यार्थ्यांची अभ्यासाला सलग बसण्याची क्षमता कमी झालेली आहे.
८. विविध अध्यापन पद्धती व अध्यापन तंत्रे यांच्या अभावामुळे

S.S.B. COLLEGE OF EDUCATION
Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist Ahmednagar

२) उद्दिष्टे व स्पष्टीकरण

दैनंदिन जीवनात कोणतीही गोष्ट करीत असताना डोळ्यांसमोर कोणते तरी उद्दिष्ट ठेवून आपण वागतो. कोणतीही योजना तयार करताना त्या योजनेची उद्दिष्टे प्रथम आपण ठरवितो. ही उद्दिष्टे निश्चित केल्यामुळे आपल्याला कोणत्या दिशेने जावयाचे ते निश्चित ठरविता येते.

'' विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास साधणे'' हे सुद्धा शिक्षणाचे एक उद्दिष्ट आहे. उद्दिष्टांचे विविध प्रकारे वर्गीकरण करता येते, ते पुढीलप्रमाणे -

१) अ) सामान्य उद्दिष्टे - वाचन, लेखन, आकलन, बेरीज, वजाबाकी

ब) विशिष्टे उद्दिष्टे - शब्दाचा अर्थ समजणे, वाक्यात उपयोग, मुद्द्यावरून गोष्ट पूर्ण करणे इ.

२) अ) मूर्त उद्दिष्टे - तापमापक वाचणे, कविता पाठांतर इ.

ब) अमूर्त उद्दिष्टे - भाषा विषयात अभिरुची, कलेचा आस्वाद इ.

३) अ) दूरगामी उद्दिष्टे - सर्वांगीण विकास, उत्तम नागरीक घडविणे.

ब) तत्कालिक उद्दिष्टे - पाठांतर, गणित सोडविणे इ.

उद्दिष्टे (व्याख्या) -

ध्येयाप्रत (Aim) जाणाऱ्या लांबच्या पल्ल्यावर जे विविध टप्पे (Mile-Stones) आपण सुस्पष्ट स्वरुपात पाहू शकतो त्यांनाच उद्दिष्टे म्हणतात.

ध्येय (Aim) हे दूरगामी असते. उद्दिष्टांचे पुढीलप्रकारे सुद्धा वर्गीकरण करता येते.

* राष्ट्रीय उद्दिष्टे - देशाच्या मुलभूत गरजा लक्षात घेवून जी उद्दिष्टे ठरविली जातता त्यांना राष्ट्रीय उद्दिष्टे म्हणतात.

* शैक्षणिक उद्दिष्टे - अध्ययन-अध्यापन प्रक्रियेत घडवून आणावयाचे अपेक्षित वर्तन-बदल म्हणजे शैक्षणिक उद्दिष्टे होत.

* अध्यापनाची सर्वसामान्य उद्दिष्टे - अध्यापनाद्वारे साध्य होणाऱ्या उद्दिष्टांना अध्यापनाची सर्वसामान्य उद्दिष्ट म्हणतात.

* शैक्षणिक उद्दिष्टांचे श्रेणीबद्ध वर्गीकरण - अभ्यासक्रम राबवितांना शाळा-शाळांत, शिक्षक-शिक्षकात फरक दिसतो, यामध्ये एकवाक्यता येण्यासाठी शिकागो विद्यापीठातील डॉ. ब्लूम यांनी उद्दिष्टांचे श्रेणीबद्ध वर्गीकरण सांगितले, ते पुढीलप्रमाणे-

S.S.B.COLLEGE OF EDUCATION Shrirampur, Dist.A'Nagar

S.S.B.COLLEGE OF EDUCATION Shrirampur, Dist.A'Nagar
Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar

Organized By, S.S.B. College Of Education,Shrirampur
In Association with MSSTEA
ISSN 2349-638x
Impact Factor 3.025

TeachR – A New Framework of Ranking and Accreditation Of Teacher Education Institutes

Dr.Amitkumar S. Gagare
Assistant Professor
Azad College of Education, Satara.

Abstracts

The National Council for Teacher Education (NCTE), is a statutory body created by National Council for Teacher Education Act (NCTE Act), 1993. It is mandated with the scheduled and co-ordinated development of both pre-service and in-service teachers throughout the country. Faced with a crisis of quality in the pre-service training of teachers, NCTE vide notification dated 28th April 2017, in the exercise of its powers under sub-section 2 of section 32 of the NCTE Act, 1993, introduced an amendment to Regulation 8(3). According to this amendment, an institution recognized by NCTE is now required to obtain accreditation from an agency identified by it once every 5 years. Additionally, it was decided, for the first time, to rank the top 100 TEIs in the country once every 2 years. Until now, the agency designated by NCTE for accreditation was the National Assessment and Accreditation Council (NAAC). Between 2002 and 2017, NAAC could accredit only 1522 TEIs in the country. Given an estimated total of 16000 to 18000 TEIs that now need to be accredited, NCTE took a decision to discontinue the mandate given to NAAC and instead work with the Quality Council of India (QCI), an autonomous agency under the Department of Industrial Policy and Promotion, Government of India. In the present paper criteria's decided by QCI for ranking and accreditation were discussed

Key Words: National Assessment and Accreditation Council (NAAC), National Council for Teacher Education (NCTE), Quality Council of India(QCI).

Introduction

The National Council for Teacher Education (NCTE), is a statutory body created by National Council for Teacher Education Act (NCTE Act), 1993. It is mandated with the scheduled and co-ordinated development of both pre-service and in-service teachers throughout the country. Until now, the agency chosen by NCTE for accreditation was the National Assessment and Accreditation Council (NAAC). Between 2002 and 2017, NAAC could accredit only 1522 TEIs in the country. Given an expected total of 16000 to 18000 TEIs that now need to be accredited, NCTE took a decision to discontinue the order given to NAAC and in its place work with the Quality Council of India (QCI), an autonomous agency under the Department of Industrial Policy and Promotion, Government of India. Over the last 3 months, NCTE has been working with QCI to design and operationalize a new accreditation and ranking framework. NCTE, therefore, developing and deploying the TeachR framework. Through the implementation of this framework, NCTE aims to unlock the potential of TEIs to provide better learning outcomes for their student teachers, and ultimately for all students across India by arranging out a framework for ranking and assessment of TEIs that freedoms academic excellence above all else.

The new framework is unique in its approach. It rebalances the importance between inputs such as land, building, teachers, and outputs such as learning outcomes by emphasizing the latter. It also identifies the need to have a variety of teaching methods and therefore uses both qualitative and quantitative tools, while taking a long-term view to *sustaining* excellence through regular assessment and ranking. Before this the Assessment and Accreditation done by the NAAC according to the following seven criteria's –

S.S.B. COLLEGE OF EDUCATION Shrirampur
Principal
S.S.B.College of Education
Scanned by CamScanner

knowing and ill-informed governing body and the puppet principals are big obstacles in the Assessment and Accreditation process.

***

Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar

8. NAAC or QCI – What is the future of Teacher Education Institutions in India

Dr. Amitkumar Gagare

Introduction

The National Council for Teacher Education (NCTE), is a statutory body created by National Council for Teacher Education Act (NCTE Act), 1993. It is mandated with the scheduled and co-ordinated development of both pre-service and in-service teachers throughout the country. Until now, the agency chosen by NCTE for accreditation was the National Assessment and Accreditation Council (NAAC). Between 2002 and 2017, NAAC could accredit only 1522 TEIs in the country. Given an expected total of 16000 to 18000 TEIs that now need to be accredited, NCTE took a decision to discontinue the order given to NAAC and in its place work with the Quality Council of India (QCI), an autonomous agency under the Department of Industrial Policy and Promotion, Government of India. Over the last 3 months, NCTE has been working with QCI to design and operationalize a new accreditation and ranking framework. NCTE, therefore, developing and deploying the TeachHE framework. Through the implementation of this framework, NCTE aims to unlock the potential of TEIs to provide better learning outcomes for their student teachers, and ultimately for all students across India by arranging a framework for ranking and assessment of TEIs that aims at academic excellence above all else.

समावेशक शिक्षण.संकल्पना - वैशिष्ट्ये सद्यस्थिती,

श्री करवर अनिल किसन.

सहाय्यक प्राध्यापक,स्वामी सहजानंद भारती कॉलेज ऑफ एज्युकेशन
श्रीरामपूर जि अहमदनगर .

सर्वांसाठी शिक्षणहे आपल्या घटनेचे तत्व आसल्याने भारतातील सर्वांपर्यंत शिक्षण पोहोचले ' घटनेने सर्वांना .पाहिजेविशेषतः सर्व बालकांना (वयाची १४ते ६)शिक्षण मोफतसार्वत्रिक मिळावे ,सक्तीचे, २००९तर शिक्षण हक्क कायदा ,सांगते ४५असे घटना कलम नुसार सर्व बालकांना शिक्षणाचा छक्क दिला आहे अर्थातच .त्यांना दिले जाणारे शिक्षण यांचा समावेश होतो त्यातच सर्व प्रकारची बालके . सम'ावेशक शिक्षण.ही संकल्पना त्या संबंधितच आहे

संकल्पना-१ 'भिन्न क्षमता असूनही विशेष गरजा असलेल्या बालकांना सामान्य बालकांसमवेत एकाच वर्गात शिकण्याची समान संधी ज्या शिक्षणात दिली जाते, त्यास समावेशक शिक्षण म्हणतात.'

२युनेस्कोच्या मते ., 'वंचित बालके, युवक व प्रौढ यांच्या अध्ययन गरजांचा शोध घेत लक्ष केंद्रित करणारा विकासात्मक उपागम म्हणजे समावेशक शिक्षण'.

3. Inclusive education means inclusion as a method and approach for making provision of education to all children without any discrimination.

हे शिक्षण 'समान संधी' तत्त्वावर आधारलेले असून या शिक्षणपद्धतीच्या मुख्य प्रवाहात सर्वांचा स्वीकार केला जातो.

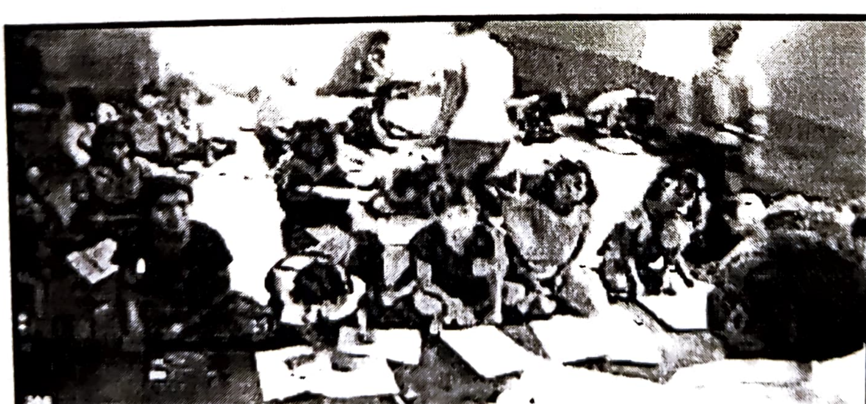

समावेशक शिक्षणाचा इतिहास

१९६० मध्ये 'सर्वांसाठी शिक्षण' (Education for all) ही संकल्पना जगातील अनेक देशांत अस्तित्वात आली होतीच्या काळात प्रसार होऊ १९८१या संकल्पनेस हळुहळु चालना मिळून तिचा .

ISBN 978-93-5321-607-9

S.S.B. COLLEGE OF EDUCATION
Shrirampur, Dist.A'Nagar
Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist Ahmednagar

Use of Technical Skills In Teacher Education

Prof. Karwar Anil Kisan
Assistant Professor)
S.S.B.College of Education, Shrirapur

Abstract

Definitions and Meaning of skill in English- Ability to produce solutions in some problem domain and an ability that has been acquired by training.

During the last 15 years, we in education have moved at light speed in the area of educational technology. Whether you are involved in higher ed, secondary ed, elementary ed, or special ed, all of us find it difficult to catch up, keep up, and put up with fast-moving computer-based technology.

Technical Skills(twenty) are as Word Processing Skills, Spreadsheets Skills,Database Skills , Electronic Presentation Skills,Web Navigation Skills,Web Site Design Skills, E-Mail Management Skills ,Digital Cameras,Computer Network Knowledge Applicable to your School System,File Management & Windows Explorer Skills,Downloading Software From the Web (Knowledge including eBooks),Installing Computer Software onto a Computer System,WebCT or Blackboard Teaching Skills, Videoconferencing skills,Computer-Related Storage Devices (Knowledge: disks, CDs, USB drives, zip disks, DVDs, etc.),Scanner Knowledge,Knowledge of PDAs, Deep Web Knowledge „Educational Copyright Knowledge,Computer Security Knowledge etc.

Technical fields:- Electronics, computer science, Information Technology, mechanical engineering,Machine working; Program coding. etc.

Key Words Technical Skills, Technical fields, skill demand etc

Introduction

"To educate our children to compete with either a comper or to educate them for a competition, they cannot win." - *Frank Levy and Richard Murnane (2007)*

"Suddenly more people from more different places could collaborate with more other people on more different kinds of work and share more different kinds of knowledge than ever before." -*Thomas Friedman (2005)*

More important in the 21st Century- 1.Postsecondary education and training 2. Academic knowledge and skills .3.Practical literacies: The ability to use knowledge of math, English, science, civics etc. to meet real-world challenges. 4. Broader competencies: Critical thinking and problem solving, communications and collaboration, creativity, self-sufficiency etc.

Today, not only do we use computers, but we also have laptops, wireless laptops, and tablet PCs. In addition, we have the World Wide Web, scanners, CD burners, USB drives, digital cameras and digital video cameras, PDAs, as well as video and DVD players. And most educators use a variety of tools-including video, e-mail, desktop conferencing, online programs such as WebCT and Blackboard, as well as video conferencing-to teach. Thus, it is no longer acceptable for educators to be technology illiterate.

Technology Skills are an important in all fieldas well as Education field.

ISBN : 978-81-933310-0-2

S.S.B.COLLEGE OF EDUCATION Shrirampur, Dist. A'Nagar
Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar

माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थिनींच्या आरोग्याच्या सद्यस्थितीचा अभ्यास

श्री.करवर अनिल किसन

(पी.एच.डी.संशोधक)

सारांश :-

'स्त्री-पुरुष ही संसार रथाची दोन चाके आहेत.' असे म्हणतात , परंतु आपल्याला आजही पुरुष प्रधान संस्कृतीच आढळते. शिक्षण प्रवाहातही विद्यार्थिनींच्या अनेक समस्या, प्रश्न आढळतात. इयत्ता 7 वी नंतर 80% मुली पुढे शिकतच नाहीत. माध्यमिक (इ.9वी, 10वी) स्तर वरील विद्यार्थिनींना शासनही सर्व सुविधा पुरवते, त्यांच्या गरजेनुसार योजना, प्रकल्प घेणे, भविष्यातील गरजा ओळखून शिक्षण देणे, पालक मार्गदर्शन, सामाजिक दूषित वातावरण दूर करण्याचा प्रयत्न करणे,यशस्वी जीवनासाठी आवश्यक ते शिक्षण ही खरी काळजी गरज आहे. त्यांचा सर्वांगिण विकास हाच सर्वाधिक विकास होय कारण महात्मा फुले म्हणतात, ' एक स्त्री शिकली तर संपूर्ण कुटुंब साक्षर होते '.

सूचक शब्द :- माध्यमिक स्तर, आरोग्य

प्रस्तावना :-

8 मार्च जागतिक महिला दिन, मातृदिन यांव्दारे महिलांचा गौरव केला जातो.8 मार्च 1908 अमेरिकेत पहिला जागतिक महिला दिन खास स्त्री कामगारांनी सुरु केला. स्त्रीला एकीकडे सावित्रीच्या लेकी संबोधली जाते. तर समाजात आजही अनेक स्वी अत्याचार, अल्पवयीन मुलींवर अत्याचार होतांना दिसतात. 73 वी घटना दुरुस्ती करुन 30% आरक्षण स्त्रीयांना असले, तरी शालेय पातळीवर विद्यार्थिनींच्या विविध समस्यांसंसदर्भात वस्तुस्थिती जाणून घेऊन तेथील प्रशासनाचे आरोग्य व सामाजिक समस्यांविषयी सद्यस्थिती संदर्भात- आरोग्य, आहार, आव्हाने, स्वच्छता, सर्वक्षेत्रातील वाटचालीस मार्गदर्शन महत्वाचे आहे.

संशोधनाचे स्वरुप :-

औपचारिक शिक्षणाचे विविध स्तर पाहता माध्यमिक (इ.9 वी,10 वी) स्तरावरील अनुदानित, विना अनुदानित तसेच मराठी, सेमी इंग्रजी, इंग्रजी, उर्दू माध्यम आणि स्वतंत्र विद्यार्थिनी वा सहशिक्षणातील विद्यार्थीनींच्या आरोग्य, आहार, व्यायाम, तसेच सामाजिक अन्य समस्यां संदर्भात त्या अध्ययन करत असलेल्या माध्यमिक शाळांमधील सद्यस्थिती, तेथील प्रशासकांकडून प्रश्नावलीव्दारे जाणून घेतले .

संशोधनाची गरज :-

माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थिनींना अनेक वैयक्तिक, शालेय, सामाजिक समस्यांना सामोरे जावे लागते. तसेच शाळेने त्यांच्यासाठी कोणकोणत्या सुविधा केलेल्या आहेत हे जाणून घेण्यासाठी शहरी भागातील या शाळांव्दारे अभ्यास करण्याची गरज वाटली.

संशोधनाचे महत्व :-

माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थिनींच्या आरोग्य, आहार यांविषयी अडचणी, वैयक्तिक, सामाजिक वा अन्य समस्या जाणून घेणे, तसेच शाळेच्या मुख्याध्यापकां कडून तेथील विद्यार्थिनींसाठीच्या सुविधा,समस्या जाणून घेऊन त्यावर उपाय सूचवता येतील यासाठी या विषयाचे महत्व वाटते.

संशोधनाची उद्दिष्टे :-

1) माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थिनींच्या शाळेतील योजना, सुविधा जाणून घेणे.
2) माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थिनींच्या शाळांतर्गत,शाळाबाहय अडचणी जाणून घेणे.
3) माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थिनींसाठी शाळ्य पुरवित असलेल्या सुविधा जाणून घेणे.
4) माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थिनी समोरील समस्या /आव्हाने जाणून घेणे.

S.S.B.COLLEGE OF EDUCATION Shrirampur, Dist.A'Nagar

Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar

NNOVATIVE TEACHING AND LEARNING IN HIGHER EDUCATION

Prof. Karwar Anil Kisan

Assistant Professor, S.S.B.College of Education, Shrirampur, Tal. Shrirampur, Dist. Ahmednagar

:tract: *Students are the future of country and in addition to knowledge; they should provide them with the right attitude vision. Since the quality of education is critical for a nation's success, it is important to interrogate a number of strategies methods. The application of innovative teaching and learning methods is critical if we are to motivate. It is more often not the case that students under achieve because of the fact that they have not grasped an awareness of the level of ssment or what it is that the lecturer expects from them. Lecturers should thus apply themselves to utilizing innovative hods so that the students' learning process is as free-flowing as possible and that the methodology they adopt is conducive to ning. Innovative teaching and learning methodologies such as short lecture, simulation, role-playing, portfolio development problem-based learning are very useful in addressing the rapid technological advances and developing workplaces that will quired in the foreseeable future.*

ywords: *Innovative teaching and learning Methods, Innovative Ideas, Requirements etc.*

roduction:

Education is a very powerful instrument for social change. Teaching and learning are the two sides a coin. Innovative teaching and learning methods such as short lecture, simulation, role-playing, tfolio development and problem-based learning are very useful

Education These include developing the capability of students to use ideas and information, testing ideas and evidence, generation of new ideas and evidence, facilitation of personal development and velopment of a student's capacity to plan and manage their learning experience.

The Oxford Dictionary defines innovation as "the introduction of novelties, the a alteration of at is established methods"

There are many Innovative teaching learning methods useful for all teachers and students.

Innovative teaching and learning Methods

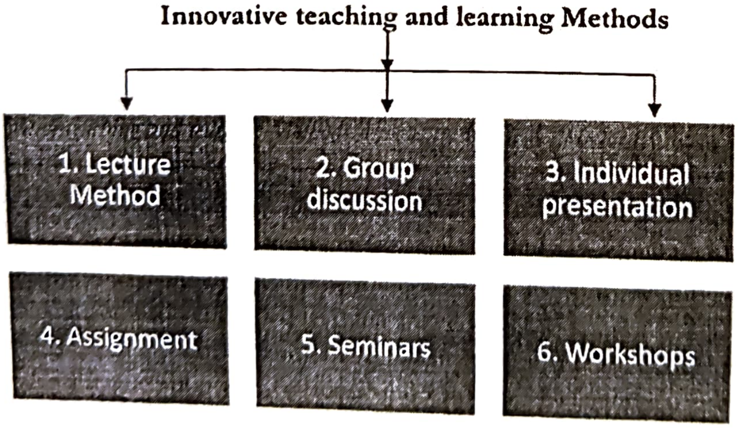

equirements for an effective teaching

Having a successful and effective teaching that creates long-term learning on the part of the udents will require certain feelings and attitudes of the teachers.

Principal
S.S.B.College of Educa
Shrirampur, Dist.Ahmedn

आदिवासी भागातील बहुवर्गाचे अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांमधील अध्ययन व अध्यापनातील नाविन्यता - एक अभ्यास

प्रा. श्री.करवर अनिल किसन
सहाय्यक प्राध्यापक
स्वामी सहजानंद भारती कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, श्रीरामपूर.जि. अहमदनगर
संपर्क - . 9421440380 e-mail:- anilkarwar@gmail.com

प्रस्तावना

देशाचे भवितव्य वर्गावर्गातून घडते आहे. - (१९६४-६६ कोठारी कमिशन) शाळा ही समाजाची प्रतिकृती आहे, प्रतिबिंब नव्हे. विद्यार्थ्यांचा सर्वांगिण विकास करण्याचा प्रयत्न जेथे केला जातो ते ठिकाण म्हणजे शाळा होय.- (१९९२ - जीवन शिक्षण) जीवनाच्या सर्व अवस्थांची, ज्ञानाची प्राथमिक अवस्था व तिचे ज्ञान, प्राथमिक स्तरावरील शिक्षणाद्वारे मिळते.माध्यमिक, उच्च माध्यमिक, महाविद्यालयीन शिक्षण स्तराचा पाया म्हणजे प्राथमिक शिक्षण होय. बहुवर्ग अध्यापन बहुतांशी प्राथमिक शाळांत होतांना दिसते.

प्राथमिक शिक्षण सक्तीचे मोफत, सार्वत्रिक घटना कलम ४५ आणि RTE Act २००९ आहेच. परंतु प्राथमिक स्तरावरील काही समस्यांचा विचार करता भौगोलिक परिसर आदिवासी, बिगर आदिवासी भागाचा ही प्रभाव दिसून येतो.

संशोधकाने आदिवासी व बिगर आदिवासी भागातील बहुवर्ग अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांमधील विविध परीक्षेतील गुणवत्ता यांचा अभ्यास विविध परीक्षेतील गुणवत्तेचा व उपक्रमांचा अभ्यास,विविध योजना व उपक्रम,विविध परीक्षेतील गुणवत्ता यांचा अभ्यास केलेला आहे.

संशोधनाची गरज

दुर्गम आदिवासी भाग, आदिवासी भागातील प्राथमिक शाळा, बहुवर्गाचे अध्यापन ही बहुतांशी प्राथमिक शाळांत प्रचलित संकल्पना व अध्यापनाचे तंत्र आढळते. हया आदिवासी भागातील बहुवर्गाचे अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांमधील अध्ययन व अध्यापनातील नाविन्यता,उपक्रम, यांचा अभ्यास करणे ही संशोधनाची गरज होती.

संशोधनाचे महत्व

आदिवासी भागातील प्राथमिक शाळांच्या अध्ययन व अध्यापनातील नाविन्यता शैक्षणिक प्रगती,शालेय उपक्रम, इ. विविध बाबतीत भिन्नता प्रथम दर्शनी दिसून येते. या विषयी प्रत्यक्ष जाणून घेऊन वेगवेगळ्या घटकांचा अभ्यास करुन निष्कर्ष काढले आणि उपाय सूचवता आले. यासाठी सदर संशोधनाचे महत्व वाटते.

संशोधन समस्या विधान

आदिवासी भागातील बहुवर्ग अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांमधील अध्ययन व अध्यापनातील नाविन्यतेचा अभ्यास करणे.

संशोधनाची उद्दिष्ट्ये

संशोधकाने आपल्या संशोधनासाठी पुढील उद्दिष्ट्ये निश्चित केलेली आहे -

१.आदिवासी भागातील बहुवर्ग अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांच्या अध्ययनातील नाविन्यतेचा अभ्यास करणे.
२.आदिवासी भागातील बहुवर्ग अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांच्या अध्यापनातील नाविन्यतेचा अभ्यास करणे.
३.आदिवासी भागातील बहुवर्ग अध्यापन होत असलेल्या प्राथमिक शाळांच्या विविध परीक्षेतील गुणवत्तेचा व उपक्रमांचा अभ्यास करणे.

संशोधनाची गृहितके

संशोधनाची गृहितके पुढीलप्रमाणे -

१) जिल्हा परिषदेच्या बहुतांशी प्राथमिक शाळांमध्ये बहुवर्गाचे अध्यापन होते.
२) आदिवासी भागातील बहुवर्ग अध्यापन होत असलेल्या शाळांमध्ये विविध शाळांतर्गत व शाळाबाह्य परीक्षा, उपक्रम घेतले जातात.

ISBN 978-93-5421-605-7

S.S.B.COLLEGE OF EDUCATION
Shrirampur, Dist. A'Nagar

Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar

5. विद्यार्थ्यांचे अध्ययन आणि समाज माध्यमे

श्री. करवर अनिल किसन

सहाय्यक प्राध्यापक , रयत शिक्षण संस्थेचे, स्वामी सहजानंद भारती कॉलेज ऑफ एज्युकेशन,

श्रीरामपूर जि. अहमदनगर ४१३७०९

सारांश

शिक्षण म्हणजे ज्ञान संपादन करण्याची प्रक्रिया होय. अन्न , वस्र, निवारा आणि त्याबरोबर शिक्षण ही मानवाची मुलभूत गरज आणली आहेच, परंतु आजच्या प्रगत विज्ञान युगात तंत्रज्ञानावर आधारित साधने अर्थात समाज माध्यमे अतिशय महत्वाची भूमिका पार पडतात. स्वामी विवेकानंद म्हणतात शरीर, मन, आत्मा यांचा विकास म्हणजे शिक्षण होय. तर महात्मा गांधी म्हणतात मानवाचा शारीरिक, मानसिक, अध्यात्मीक विकास म्हणजे शिक्षण होय. सामाजिक माध्यमे समाज विकासासाठी अत्यंत महत्वाची भूमिका बजावतात. इंटरनेट, फेसबुक ,इंस्टाग्राम , ट्विटर , मोबाईल, दूरदर्शन,वर्तमानपत्रे इ. समाज विकासासाठी , विद्यार्थ्यांच्या अध्ययनासाठी अत्यंत महत्वाची भूमिका बजावतात . सायबर गुन्ह्यामुळे या समाज माध्यमांच्या दुरुपयोगाचेच दर्शन होतांना दिसते. गैरवापर, अज्ञान,वापराचे प्रशिक्षण नसणे,परिणामाची जाणीव नसणे, बौद्धिक विकास पुरेसा झालेला नसणे. मार्गदर्शनाचा अभाव या व अनेक कारणांमुळे आपल्याला त्याचे दुष्परिणाम होतांना दिसतात. परंतु शाळा, महाविद्यालये, समाज, संस्था यांनी योग्य प्रबोधन, प्रशिक्षण, जनजागृती करणे अपेक्षित आहे.

सूचक शब्द- विद्यार्थी, अध्ययन, समाज माध्यमे

प्रस्तावना

विद्यार्थी शिक्षक परायण हवेत, शिक्षक विद्यार्थी पारायण हवेत, दोघेही ज्ञान परायन हवेत आणि ज्ञान हे सेवा परायण हवे.

विद्यार्थी – सतत ज्ञानासाठी औपचारिक, अनौपचारिक प्रयत्न करणारा मानवी घटक म्हणजे विद्यार्थी होय.

अध्ययन – ज्ञान मिळवणे, प्राप्त करणे म्हणजे अध्ययन होय.

समाज माध्यमे – समाजासाठी, त्यंच्या परिवर्तनासाठी सतत प्रयत्न करणारी, लिखित, अलिखित, तंत्रज्ञानाधारित साधने म्हणजे समज माध्यमे होय.

असे म्हणतात की , Good teacher makes good School, Good School makes good Students, Good Students make good Citizens, and Good Citizens make good nation, **अर्थातच राष्ट्र निर्मितीसाठी शिक्षक , आवश्यक साधने यांचे योगदान महत्वाचे आहे. सद्या आपल्याला ज्ञानाचा विस्फोट , जनसंख्या विस्फोट , अपेक्षांचा विस्फोट दिसून येतो. अर्थातच समाज बदलविण्यात महत्वाचा वाटा समाज माध्यमांकडे जातो.**

समाज माध्यमे – विद्यार्थ्यांसाठी उपयुक्त समाज माध्यमे

१. **इंटरनेट- (महाजाल)**

१. **मोबाईल (भ्रमणध्वनी)**

S.S.B.COLLEGE OF EDUCATION Shrirampur A'Nagar
Principal
S.S.B.College of Education
Shrirampur, Dist.Ahmednagar

08

In 21st Century Teachers Role for Human Resource Development

Prof. Ingawale Sharad Balasaheb
Assistant Professor, S.S.B.College of Education, Shrirampur Dist. Ahmednagar

****

Introduction

Human resource development is the emphasis on training, education and other types of development for employees after they are hired in an organization. The activities that fall under this scope are usually part of the Human Resources office or department. The types of activities related to HRD are meant to ease an employee's on boarding process and to improve success throughout their employment. Read on to learn more about this arm of HR and what they offer organizations and their staff.

What is mean by Human Resource Development?

Nadler- "HRD is a series of (1970) organized activities conducted within a specified time and designed to produce behavioral change"

Jacobs- Human performance System (1988) technology is the develop- ment of human performance systems and the management of the resulting systems, using a systems approach to achieve organizational and individual goals.

HRD is a process for developing and unleashing human expertise through organization development and personnel training and development for the purpose of improving performance.

Human Resource Development in Education

1. Human Resource Development Human Resource Development is both concept and process. As concept it uses the most valuable resources in an organization, i.e.: People, As process it's a continuous flow of functions which is called personnel administration.

2. INTEGRATION OF INDIVIDUAL & ORGANISATION ENTRY SOCIALISATION MUTUAL ACCEPTANCE Hiring Stage Sourcing for the right candidate Receiving the candidate with probationary period Firming up candidate followed by empowering and continuous growth

3. Teacher/Staff Empowerment Namely there are two types of views as far as teacher empowerment is concern; Institutional view of career, Individual view of career

4. Institutional View of Career The Institutional view of a career is one which effectiveness in the profession is judged by self and or others as a measure of one's ability to climb various rungs of bureaucratic ladder of success.

5. Individual view of career is intrinsically motivating and encouraging the teacher to seek personal growth to maximize potential. McLaughlin and Yee suggested that Individual effectiveness, satisfaction, and growth are cultivated by two factors level of opportunity and level of capacity.

6. Levels of opportunity is the real determiner of the degree to which individual can develop their highest level of professional competence. Three (3) factors that encourage this development i. Stimulation (Seek collaboration not isolation) ii. Challenge (Master new skills, self-actualization) iii. Feedback (Continuous improvement through constructive feedback) Individual View of Career

7. Individual View of Career Individual view of career is intrinsically motivating and encouraging the teacher to seek personal growth to maximize potential. McLaughlin and Yee suggested that Individual effectiveness, satisfaction, and growth are cultivated by two factors level of opportunity and level of capacity.

S.S.B. Shrira
PRINCIPAL
S.S.B. College of Education
Shrirampur, Dist. A.Nagar

Reference

1. [illegible], पु. वी., [illegible] [illegible] 2001

2. [illegible], [illegible] 1998

3. Sahay, Seema and Mehandale, Sanjay "Adolescent Reproductive and Sexual Health Education Module," ICMR New Delhi, Dept. of Health Research India.

4. Rajan, Rashmi "Pragnya" New Delhi 4046205

5. Bhatlawande, P and Gangakhedkar, R, "On the Horizon of Adulthood" UNICEF

Web Site

www.mahasacs.com

❑❑❑

07

Major Problems And Issues Of Teacher Education In Maharastra

Bhoye Chandrakant M.
S.S.B College of Edu. Shrirampur

ABSTRACT

There have been many changes occurred in teacher education from last 15 to 20 years. As per the government policy, many institutes were allowed to start teacher training colleges so many colleges started. And so its started to create problems in teacher training course. These include, mainly, unskilled teachers, low incomes, absenteeism, lack of proper facilities, Practice teaching neither adequate nor properly Conducted, incompetency of students and teachers, Lack of subject knowledge in teachers as well as in students, Faulty teaching method, Supervision problem of teaching, for professional development lack of facilities, Demand and supply not sufficient.

KEYWORDS:

Teacher training, Students and Teachers Absenteeism, Incompetency

INTRODUCTION:

The progress of the society is through education, the mirror of the civilized society is the education system there. Education promotes society and the individual. If the education system is strong, then the society and individuals progress in the right direction. Teacher training plays an important role in this, but the quality of teachers has declined due to the increasing number of teacher training colleges. And this has led to an increase in the number of unskilled teachers in all the areas of

PRINCIPAL
S.S.B. College of Education
Shrirampur, Dist. A.Nagar

MAH MUL/03051/2012
ISSN: 2319 9318 | Vidyawarta® Peer-Reviewed International Journal | January 2020 Special Issue | 0138

33

समाज माध्यमांचे फायदे आणि तोटे

प्रा.श्री. करवर अनिल किसन
सहायक प्राध्यापक,
स्वामी सहजानंद भारती कॉलेज ऑफ एज्युकेशन
श्रीरामपूर

सारांश–

संपर्क विस्तार का यही सबकी विकास का माध्यम है। — प.नेहरू सोशल मीडियाच्या विकास करण्यापाठीमागे दुसऱ्याला टीका करणे किंवा त्रास देणे हा उद्देश नव्हता तर जगभरातील लोकांमधील संवाद सुरू, खुला व्हावा, लोक त्यांच्यातील सहकार्यांशी दर्शवण्यासाठीचे एक साधन म्हणून त्याचा विकास करण्यात आला होता.

जगभरात विखुरलेल्या लोकांमधील अंतर कमी करण्याचा उद्देश या पाठीमागे होता. विश्वात जवळ आणण्याचा हा प्रयत्न होता. पण सामाजिक जीवनशैलीच्या कुविचारांमुळे सोशल मीडियाचा वापर विध्वंसासाठी होत आहे. संवाद–संपर्कातून घडवून आणणारा–या सोशल मीडियाने आज जगभरातील बहुतांश नागरिकांचे जीवन व्यापून टाकले आहे. भारतासारख्या देशामध्ये तर या नवसमाजमाध्यमांचा वापर आणि पगडा दिवसेंदिवस वाढत चालला आहे.

समाज माध्यमांच्या क्रांतीचे युग म्हणून २१ व्या शतकाकडे पाहिले जाते. २१ व्या शतकात सोशल मीडिया नावाचं दुधारी शस्त्र माणसाच्या हाती लागलं आणि या शस्त्राने संवादाच्या सर्व व्याख्याच बदलून टाकल्या. आपल्या भावना व्यक्त करण्यासाठी माणसाला एक हक्काचं व्यासपीठ मिळालं. समाज माध्यमातून माणूस आपल्या भावनांना वाट मोकळी करून देऊ लागला. सोशल मीडियामुळे जगभरातील माहिती एका क्लिक, कमेंट मिळवणे सहज शक्य झालं. माहितीच्या देवाण घेवाणीचा वेग प्रचंड वाढला आज एक व्यक्ति जगातील कुठल्याही कोपऱ्यातून दुसऱ्या व्यक्तीशी फेसबुक, ट्विटर, इन्स्टाग्राम, या सारख्या सोशल नेटवर्किंग साईटच्या माध्यमातून सहज संवाद साधू शकते.

इंटरनेटवर आधारित जी माध्यमे आहेत, त्यासाठी 'सोशल मीडिया' किंवा 'समाज माध्यमे' हा शब्द वापरला जातो. फेसबुक, ट्विटर, यूट्यूब असा अनेक माध्यमांचा सोशल मीडियात समावेश होतो.

समाज माध्यमे तथा सामाजिक मीडिया/सोशल मेडीया —

समाजातील संवादाचे महत्त्व तीव्र वाढवत प्रसार माध्यमांना महत्त्व असतात — **मार्शल मॅक्लुहन**

इंटरनेटवर आधारित जी माध्यमे आहेत, त्यासाठी 'सोशल मीडिया' किंवा 'समाज माध्यमे' हा शब्द वापरला जातो. सोशल मीडिया हा पारंपरिक संबंध साधण्यासाठी वापरला जातो. व्यक्ती, समाज, समुदाय यांना एकमेकांशी सहभागी होण्यासाठी वापरले जाते त्याचा वापर संवाद साधण्यासाठी हे साधन वापरले जाते.

समाज माध्यमांचे स्वरूप–

समाज माध्यमांमध्ये इंटरनेट फोरम, वेबलॉग, सामाजिक ब्लॉग, मायक्रोब्लॉगिंग, विकीज, सोशल नेटवर्क, पॉडकास्ट, फोटोग्राफ, चित्र, व्हिडिओ ई. या समावेश होतो.

समाज माध्यम म्हणून अनेक संस्था कार्यरत आहेत — उदाहरणार्थ–

१ फेसबुक–(सामाजिक लोकप्रिय सोशल साइट)
२ सहयोगी परियोजना (विकिपीडिया)
३ ब्लॉग और माइक्रोब्लॉग (ट्विटर)
४ सोशल न्यूज/न्यूज नेटवर्किंग साइट्स
५ सामग्री समुदाय (यूट्यूब और डेली मोशन)
६ सामाजिक नेटवर्किंग साइट (फेसबुक)
७ आभासी खेल दुनिया (वर्ल्ड ऑफ वॉरक्राफ्ट)
८ आभासी सामाजिक दुनिया (सेकंड लाइफ)

समाज माध्यमे — प्रकार/विविधता —

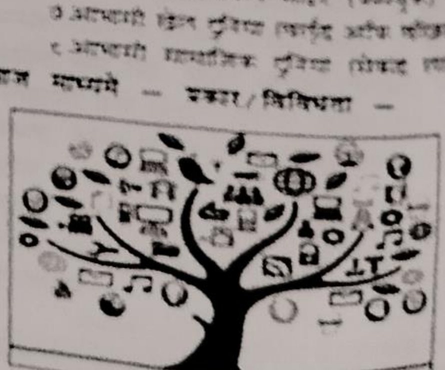

PRINCIPAL
S.S.B. College of Education
Shrirampur, Dist. A.Nagar

23

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON SOCIETY

Dr. SHARAD B. INGAWALE
Asst. Professor,
S.S.B College of Education Shrirampur

****

ABSTRACT :-

Social media is a platform for people to discuss their issues and opinions. Before knowing the aspects of social media people must have to know what is social media? Social media are computer tools that allows people to share or exchange information's, ideas, images, videos and even more with each other through a particular network. In this paper we cover all aspects of social media with its positive and negative effect. Focus is on the particular field like business, education, society and youth. As we all are aware of social media that has an enormous impact on our society.Many of the social media sites are most popular on the web. Some social media sites have transformed the way where people communicate and socialize on the web. Social networking sites render the opportunity for people to reconnect with their old friends, colleagues and mates. It also helps people to make new friends, share content, pictures, audios, videos amongst them. Social media also changes the life style of a society. Social Media helps to meet people they may not have met outside the social media forums. It also helps to share ideas beyond the geographical boundaries. It provides open opportunity for all writers and bloggers to connect with their clients. Another positive effect of social networking sites is it unite people on a huge platform for the achievement of specific goals. This brings positive change in the society. Social media provides awareness among society like campaigns, advertisement articles, promotions which helps the society to be up to date with the current information.

Keywords: social media, business, society, youngsters, education.

INTRODUCTION :-

Now a day's social media has been the important part of one's life from shopping to electronic mails, education and business tool. Social media plays a vital role in transforming people's life style. Social media includes social networking sites and blogs where people can easily connect with each other. Since the emergence of these social networking sites like Twitter and Facebook as key tools for news, journalists and their organizations have performed a high-wire act . These sites have become a day to day routine for the people. Social media has been mainly defined to refer to "the many relatively inexpensive and widely accessible electronic tools that facilitate anyone to publish and access information, collaborate on a common effort, or build relationship"

IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON VARIOUS FIELDS

1.1 Impact of Social Media on Education

As per the survey of previous research, 90% of college students use social networks. Technology has shown a rapid development by introducing small communication devices and we can use these small communication devices for accessing social networks any time anywhere, as these gadgets include pocket computers, laptops, iPads and even simple mobile phones (which support internet) etc..For the purpose of education social media has been used as an innovative way. Students should be taught to use this tool in a better way, in the educational classes' media just being used for messaging or texting rather than they should learn to figure out how to use these media for good . Social media has increased the quality and rate of collaboration for students. With the help of social media students can easily communicate

PRINCIPAL
S.S.B. College of Education
Shrirampur, Dist. A.Nagar

19

Emotional Intelligence in Social Media marketing

Dr. Nannar R. K.
Associate professor,
S.S.B. College of Education Shrirampur

****

Introduction- The term 'Emotional Intelligence' was not known to the world until a few years ago. Earlier, if anyone told people that emotional intelligence is the secret behind a successful social media campaign, they would laugh it off. But the term has come to be recognized widely after Daniel Goleman published a book by the same name in 1995. Emotional intelligence or EQ is defined as the ability to identify emotions, both of one and others, distinguish between them, and use them to guide one's actions. Emotional intelligence for marketing has everything to do with delivering the right message at the right time in the right way, so that it inspires the person to take action. Emotional intelligence on social media enables anyone to be effective online and helps to capture an audience's attention. It provides the necessary tools and perspective to be a well-regarded online personality.

Utilizing emotional intelligence in social marketing

What does emotional intelligence have to do with social media? A lot. Emotionally intelligent individuals are able to better communicate with other people across all social platforms. Making emotional intelligence part of social media marketing can help to reach more people and makes messages more impactful. Understanding the emotions of others and applying it to your own social media will enable others to resonate more with your messages, like your posts, and follow you to learn more. When marketing on social media, anyone has to take care about following things.

1. Listen to your audience- Don't take social media as just an opportunity to broadcast your message; use it to listen to your customers and learn social media they provide. An audience with high emotional intelligence doesn't like to be marketed at without any relevance; they like to take part in honest conversations, and want to feel that brands they do business with are listening.

When listening to your audience, you should- Gather information on behaviors and trends, Gather efficient feedback through surveys, questionnaires, and other methods (phone calls maybe), Discover reasons why audiences don't or do business with you

Analyzing all information will allow you to respond intelligently to audiences in real-time. You can also use tools like Topsy and Agora Pulse to understand better what your target audience is thinking and talking about. Then you can use your emotional intelligence to scrutinize why they're behaving in a certain way.

2. Leverage empathy- Empathy is a crucial aspect of human nature and a vital skill possessed by emotionally intelligent organizations. Sure, you may know what messages may persuade your audience, but most brands aren't aware of how their marketing campaigns make consumers feel. To be emphatic, ask what your core offer will do for the prospect's emotional self and identity. Also, you need to create an experience that helps consumers take charge and make them feel they are not at the mercy of a brand campaign and marketing messages. Empathy will reach your audience at a deeper level and help you improve the company's income.

Acknowledge how customers feel instead of broadcasting messages or responding negatively to harsh comments. It's essential to be sensitive to their experiences and feelings

PRINCIPAL
S.S.B. College of Education
Shrirampur, Dist. A.Nagar

MAH MUL/03051/2012
ISSN: 2319 9318
Vidyawarta® Peer-Reviewed International Publication
January 2020 Special Issue
035

09

Role of Human Resource Development in Education

Prof. Karwar Anil Kisan
Assistant Prof. S.S.B.College of Education,
Shrirampur Dist. Ahmednagar

Introduction

The impact of human resources management (HRM) – defined as all managerial attempts to influence employees' ability, motivation and opportunities to perform(Boxall and Purcell,2008) – on organizations' outcomes has been widely recognized.

Human Resource Development (HRD) is a process used to develop talent and improve the learning and performance of individuals and organizations to enhance their competence, effectiveness and change.

The National Policy on Education (NPE) 1986 in its programme of action makes a pointed reference to the crucial link between teacher motivation and the quality of education. The NPE recognized the need for improving the status of the teacher and proposed to provide opportunities for professional and career development so that teachers may fulfill their role and responsibility within the system of higher education. It was proposed to enhance their motivation skills and knowledge through systematic orientation in specific subjects, techniques and methodologies, and thereby inculcate in them the right kind of values that would in turn encourage them to take initiatives for innovative and creative work.

Human resources development program is essential to employee retention. When staff members feel properly trained and supported, they are more likely to remain at a company, rather than to seek employment elsewhere. Not only should HRD help employees to do well on the job, these efforts are also meant to help them to thrive and grow throughout their time on-the-job. These efforts help individuals to avoid stagnation and increase the contributions they make to an organization. HRD also works to keep skills strong and updated.

What Is Human Resources Development? (Concept)

The part of human resource management that specifically deals with training and development of the employees. Human resource development includes training an individual after he/she is first hired, providing opportunities to learn new skills, distributing resources that are beneficial for the employee's tasks, and any other developmental activities.

Definition –

Human resource management (HRM or simply HR) is the management of an organization's workforce, or human resources. It is responsible for the attraction, selection, training, assessment, and rewarding of employees, while also overseeing organizational leadership and culture, and ensuring compliance with employment and labor laws. In circumstances where employees desire and are legally authorized to hold a collective bargaining agreement, HR will also serve as the company's primary liaison with the employees' representatives (usually a labour union).- Wikipedia

Human Resources is a shift from the mechanical Personnel Administration philosophy and theory that views and treats Personnel or employees as mere cogs in the Organisational machinery.

HRM views employees as "Resources", in that tangible and intangible benefits flow from their best utilization and how they are resourced in the right manner and at the right time for the benefit of the organization and the employees, both.

PRINCIPAL
S.S.B. College of Education
Shrirampur, Dist. A.Nagar